

Ses Temelli Cümle Yöntemine Yönelik Öğretmen Görüşleri*

Teacher Views about Sound Based Sentence Method

Erol DURAN** & Okan ÇOBAN***

Özet

Bu araştırma, Ses Temelli Cümle Yönteminde “harflerin öğretim sırası”, “hece, kelime, cümle ve metin oluşturma aşamasının birinci grupta uygulanması” ve “açık heceye ulaşma tekniği” ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, Uşak ilinde görev yapan 123 sınıf öğretmenine yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Veri analizinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler, harflerin öğretim sırası ile ilgili önemli bir sorun olmadığını ancak son gruplarda yer alan *p. ç. h. f* ve *ş* harflerinin ilk gruplara kaydırılmasının hece ve kelime türetme de verimliliği arttıracaklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu açık heceye ulaşma tekniğinin akıcı okumayı zorlaştırdığını ve değiştirilmesi gerektiğini söylemektedirler. Ayrıca ilk grupta, hece, kelime, cümle ve metin üretme uygulamalarına yer verilmesinin sorun oluşturmadığı görüşündedirler.

Anahtar sözcükler: ilkokuma-yazma, ses temelli cümle yöntemi, açık hece

Abstract

In this research aims to determine their views the teacher about "training sequence of letters", "syllable, word, sentence and text production in the first group stage of the implementation of " and the "technique to reach the open syllable" in sound based sentence method. For this purpose, working in the province of Uşak semi-structured interview administered to 123 classroom teachers. In data analysis, descriptive analysis technique was used. Teachers participating in the research, education regarding the order of the letters was not a major problem but the last groups of the *p. ç. h. f* and *ş* letters, bringing the first syllable and word derivation in the letters indicated that increase efficiency. The majority of teachers who participated in the survey make it more difficult to read fluently and should be replaced by an new technique to reach the open syllable. In addition, the first group, the syllable, word, sentence and text production practices in the administration stated that pose no problem.

Keywords: First reading and writing acquisition, sound based sentence method, open syllable

* Bu makale, 5-7 Mayıs 2011 tarihleri arasında Cumhuriyet Üniversitesi'nde düzenlenen 10. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi, erol.duran@usak.edu.tr

*** Sınıf Öğretmeni, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü, ocoban06@gmail.com

Giriş

Bilgi edinimi ve aktarımı, büyük ölçüde okuma ve yazmaya dayanmaktadır. Çünkü okuma, sistemli bilgi edinmenin, farklı bakış açıları kazanmanın, doğru ve sağlam sonuçlara varabilmenin temelini oluşturur. Aynı şekilde günümüz toplumunun en önemli gereksinimlerinden birisi, estetik ve okunaklı bir yazı becerisi kazanmaktır. Bu sebeple doğru, anlayarak ve eleştirerek okumanın, okunaklı ve estetik görünümlü bir yazı yazmanın temeli ilkokuma-yazma öğretimi ile atılmaktadır.

Eğitim hayatında başarılı olmak büyük oranda ilköğretim birinci sınıftaki öğretimin niteliğine bağlıdır. İllokuma yazma öğretimi ile kazandırılacak beceri ve alışkanlıkların niteliği, gerek ilköğretimde gerekse daha sonraki öğrenim yaşamında bireye gerekli olacak, onun yalnızca Türkçe dersinde değil diğer derslerde ve gelecekteki başarısını da büyük ölçüde etkileyecektir (Amudson, 2001; Çelenk, 2007; Demirel, 2006; Dikmen, 1998; Hamacheck, 1979; Kavcar, Sever ve Oğuzkan, 2004; Öz, 2001; Phelps, Stempel & Speck, 1985; Scneck, 1991; Tseng & Cernak, 1993). Okuma ve yazma temel bir öğrenme ihtiyacıdır ve insanların kapasitelerini sonuna kadar geliştirmeleri, verimli bir biçimde yaşamaları ve çalışmalarını, kalkınmaya her anlamda katılmaları, doğru kararlar vermeleri ve öğrenmeyi sürdürmeleri buna bağlıdır (Şenol, 1999).

Yukarıda belirtilen nedenler araştırmacıları, “ilkokuma-yazma daha etkili ve daha verimli bir şekilde nasıl öğretilir?” sorusuna cevaplar aramaya yönlendirmektedir. Bu araştırma da bu soruya cevap bulma amacı taşımaktadır. Bu araştırmanın konularından birisi, harflerin öğretim sırasıdır. Ayrıca, “Hece, Kelime, Cümle ve Metin Oluşturma” aşamasının birinci grupta uygulanıp uygulanmaması ve bu aşamada uygulanan açık heceye ulaşma tekniği bu araştırmanın diğer konularını oluşturmaktadır.

Ses Temelli Cümle Yöntemi

İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programında Ses Temelli Cümle Yöntemi özetle şu şekilde açıklanmıştır (MEB, 2009):

“Bu yöntem tek tip, belirli kalıplara sıkıştırılmış ve belirli sayıdaki cümlelerle ilkokuma-yazma öğretimi yerine, çeşitliliğe ağırlık vermektedir. Bu nedenle öğrenciler çok sayıda ve çeşitli hece, kelime ve cümlelerle ilk okuma-yazmayı öğrenmektedir. Bu yöntemle ilkokuma-yazma öğretiminde, çok sayıda hece, kelime, cümle ve metinlerle çalışılmaktadır. Bu durum öğrencilerin cümleleri ezberlemesini engellemekte ve cümleyi anlayarak öğrenmesini gerektirmektedir. Böylece öğrencilerin anlama becerilerini geliştirmektedir.”

Okuma ve yazma, ilkokuma-yazma öğretimi boyunca birlikte sürdürülmektedir. Okunan her öge yazılmakta; yazılanlar da okunmaktadır. Yazı öğretiminde, öğrencilerin gelişimine uygun olan bitişik

eğik yazı harfleri kullanılmaktadır. Ses Temelli Cümle Yöntemine göre ilkokuma-yazma öğretimi şu aşamalar izlenerek gerçekleştirilir:

İllokuma-Yazmaya Hazırlık

İllokuma-yazmaya Başlama ve İlerleme (Sesi Hissetme ve Tanıma, Sesi/Harfi Okuma ve Yazma, Hece, Kelime, Cümle ve Metin Oluşturma)

Okuryazarlığa Ulaşma

Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Harf Öğretim Sırası

İllköğretim Türkçe Dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programında, Seslerin/Harflerin öğretiminde Tablo 1’de belirtilen sıralama ele alınmaktadır.

Tablo 1

Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Harflerin Öğretim Sırası

Küçük harfler	Büyük harfler
<i>e. l. a. t</i>	<i>E. L. A. T</i>
<i>i. n. o. r. m</i>	<i>I. N. O. R. M</i>
<i>u. k. v. y. s. d</i>	<i>U. K. V. Y. S. D</i>
<i>ö. b. ü. ş. z. ç</i>	<i>Ö. B. Ü. Ş. Z. Ç</i>
<i>g. c. p. h</i>	<i>G. C. P. H</i>
<i>ğ. v. f. j</i>	<i>Ğ. V. F. J</i>

Programda bu sıralamanın, Türkçenin ses yapısı, harflerin yazım kolaylığı, anlamlı hece ve kelime üretmedeki işleğin dikkate alındığı ancak bu gruplardaki bazı seslerin/harflerin yerleri değiştirilerek farklı gruplamaların da yapılabileceği belirtilmiştir (MEB, 2009). Buna rağmen, Türkçe birinci sınıflar için yazılan Okuma Yazma Öğreniyorum ders kitaplarında ve yardımcı kaynaklarda, programda örnek olarak verilen sıralama esas alınmıştır. Bu sebeple öğretmenlerin, ilkokuma-yazma öğretiminde bu sıraya uyma zorunluluğu hissettikleri söylenebilir.

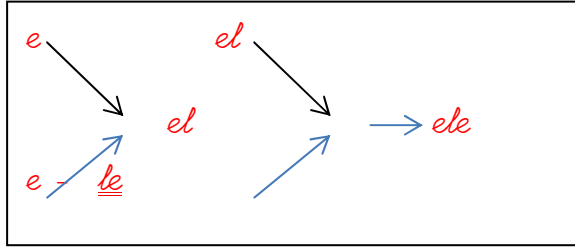
Hece, Kelime, Cümle ve Metin Oluşturma

Ses Temelli Cümle Yönteminde, ilkokuma-yazma öğretimine seslerle başlanmaktadır. Anlamlı bir bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra, hece, kelime, cümle ve metinlere ulaşılmaktadır. İllokuma-yazma öğretiminde, kısa sürede cümle ve metinlere ulaşılması hedeflenmektedir.

Açık Heceye Ulaşma Tekniği

Ses Temelli Cümle Yönteminde ağırlıklı olarak sentez tekniği kullanılmaktadır. Öncelikle anlamlı heceler elde edilmektedir. Ama kelime türetmeyi kolaylaştırmak amacıyla açık heceye ulaşma zorunluluğu da vardır.

İlköğretim Türkçe (1-5. Sınıflar) Öğretim Programında açık heceye ulaşmak için önerilen teknik şu şekildedir:

Şekil 1. İlköğretim Türkçe (1-5. Sınıflar) Öğretim Programında Açık Heceye Ulaşmak İçin Önerilen Teknik

Bitişik Eğik Yazı Öğretimi

İlkokuma yazma öğretiminin temel ilkelerinden birisi, öğrencilerin hızlı ve akıcı yazı yazma becerisi kazanmasıdır. Bu ilkenin kazanımı için bitişik eğik yazı gerekmektedir. Bitişik eğik yazının bilinen karakteristik ve belirleyici özelliği, yazının soldan sağa doğru kesintisiz hareketlerle yazılmasıdır (<http://www.2020site.org/writing/penmanship.html> adresinden 10 Mayıs 2011 tarihinde indirildi). Bu durum bireye yazma sırasında birçok fayda sağlamaktadır. Bitişik eğik yazıda, öğrenci harfleri yazarken elini hiç kaldırmadan belirli bir noktadan başlayıp yine belirli bir noktada bitirmektedir. Harflerin bu şekilde kesintisiz akışı, yazının akıcı ve devamlı olmasını, dolaylı olarak da öğrencilerin harfleri ve yazacakları fikirleri yazma esnasında akılda tutmalarını mümkün kılmaktadır. El, dik temel harflerle yazı yazarken her harfin yazılışından sonra kalktığı için harfler arasında oranlı ve uygun boşluk bırakma problem olabilmektedir. Bitişik eğik yazıdaki kesintisiz akış, dik temel harflerle yazı yazarken karşılaşılan harfler arasında oranlı boşluk bırakma problemini de ortadan kaldırmaktadır.

Akyol (2005:51), bitişik eğik yazının önemini şöyle ifade etmiştir: “Dik temel ve bitişik eğik harflerle yazmada kaleme bastırma açısından farklılık vardır. Bitişik eğik yazıda kaleme daha az bastırılmaktadır. Dik temel yazı ile bitişik eğik yazı arasındaki farklar pek çok insanın düşündüğü gibi harflerin birleştirilmesi veya birleştirilmemesi değildir. Farklılık, harfleri oluşturmak için yapılan hareketlerdedir (harflerin başlangıç ve bitiş noktaları, gövde yazımları, alt ve üst uzantıları, yönler, vb). Dik temel küçük harfleri okunaklı şekilde yazmak için altı ayrı hareket yapılması gerekirken bitişik eğik küçük harfleri yazmada üç temel hareket gerekmektedir. Hareket sayısının fazla olması hem zaman kaybına hem de işin daha karmaşık hâle gelmesine neden olmaktadır.”

Bitişik eğik yazı öğretimi sırasında öğretmen, harflerin oluşumuna modellik etmelidir ve harflerin üzerinden geçerek yapılan alıştırmalara yer vermeli, görsel ipuçları (ok yönü) kullanılmalı ve harflerin hafızadan yazılması çalışmaları yaptırılmalıdır. Yazı öğretiminde harflerin yazı yönü, başlangıç ve bitiş noktaları, çizgilerin soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru çizilmesi, bir harfi eli kaldırmadan yazma, küçük

harflerin yazımı gibi konular da önem taşımaktadır. Harflerin yazılması öğretilirken yönler okla desteklenmeli, görsel şablonlarla harf yönleri gösterilmelidir (Güneş, 2007).

Amaç

Bu araştırma, Ses Temelli Cümle Yönteminin eksikliklerini tespit etmeyi amaçlayan bir çalışmadır. Bu amaçla çalışmada, “harflerin öğretim sırası”, “açık heceye ulaşma tekniği” ve “ilk gruptaki harflerin öğretimi sırasında hece, kelime, cümle ve metin oluşturma uygulamaları” ile ilgili öğretmen görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorular ın cevapları araştırılmaya çalışılmıştır:

1. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin “harflerin öğretim sırasına” yönelik görüş ve önerileri nelerdir?
2. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin “ilk grupta hece, kelime, cümle ve metin oluşturma uygulamalarına” yönelik görüş ve önerileri nelerdir?
3. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin “açık heceye ulaşma tekniği” ile ilgili görüş ve önerileri nelerdir?

Yöntem

Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2010–2011 Eğitim-Öğretim yılının ikinci döneminde Uşak ilinde görev yapan ve 2005-2006 Eğitim Öğretim yılından sonra ilköğretim birinci sınıflarda öğretmenlik yapmış olan 123 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanması amacıyla bu araştırmacılara, “Ses Temelli Cümle Yöntemine Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Veri analizinde, betimsel analiz tekniği kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdem yılına göre dağılımları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Öğretmenlerin Kıdem Yılına Göre Dağılımları

Kıdem	f	%
0–10 yıl	9	7,3
11–15 yıl	29	23,6
16–20 yıl	36	29,3
21–25 yıl	34	27,6
26 yıl ve üzeri	15	12,2
Toplam	123	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerden 9’u (%7,3) 10 yıl ve aşağı, 29’u (%23,6) 11-15 yıl arası, 36’sı (%29,3) 16-20 yıl arası, 34’ü

(%27,6) 21-25 yıl arası ve 15'i (%12,2) 26 yıl ve üzeri kıdem yılına sahiptir. Bu veriler dikkate alındığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleklerinde tecrübeleri öğretmenler olduğu söylenebilir. Ses Temelli Cümle Yöntemi 2005-2006 Eğitim Öğretim yılından itibaren Türkiye genelinde uygulamaya konulduğunu düşünürsek bu öğretmenlerin bir önceki ilkokuma yazma yöntemi ile ilgili de bilgi ve tecrübe sahibi olduklarını varsayılabilir.

Araştırmada, daha önce Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilkokuma yaz öğretimi yapmış olan sınıf öğretmenlerinden veri toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine göre ilkokuma-yazma öğretme durumlarına göre dağılımları Tablo 3 ve Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3

Öğretmenlerin Ses Temeli Cümle Yöntemine Göre İlkokuma-yazma Öğretme Durumlarına Göre Dağılımı

STCY ile ilkokuma-yazma öğretimi yapmış mı?	f	%
Bir kez	108	87,8
İki kez	15	12,2
Toplam	123	100,0

Tablo 3'teki veriler dikkate alındığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin 108'i (%87,8) bir kez, 15'i (%12,2) iki kez Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilkokuma-yazma öğretimi yapmıştır. Bu veriler dikkate alındığında öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara cevap verecek tecrübeye olduğu söylenebilir.

Araştırmada ver toplanırken öğretmenlerin en son ne zaman ilkokuma-yazma öğretimi yaptıkları dikkate alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin hâli hazırda birinci sınıf öğretmeni olmalarına veya en fazla bir sene önce birinci sınıf öğretmenliği yapmış olmalarına dikkat edilmiştir.

Tablo 4

Öğretmenlerin Kaç Yıl Önce Birinci Sınıf Öğretmenliği Yaptıklarını Gösteren Dağılım

Kaç yıl önce birinci sınıf öğretmenliği yapmış	f	%
Halen birinci sınıf öğretmeni	78	63,4
Bir yıl önce	45	36,6
Toplam	123	100,0

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin 78'i (%63,4) hâlen birinci sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadırlar. Öğretmenlerin 45'i (%36,6) ise bir yıl önce birinci sınıf öğretmenliği yapmışlardır. Bu veriler, araştırmaya katılan

öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin bilgilerinin güncel olduğunu göstermektedir.

Bulgular

Araştırma sonuçları yüzde ve frekans kullanılarak ulaşılmıştır. Bu bulgular, alt problemlerin sırası dikkate alınarak sıralanmıştır

İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin “Harflerin Öğretim Sırasına” Yönelik Görüş ve Önerileri

“İlköğretim sınıf öğretmenlerinin harflerin öğretim sırasına yönelik görüş ve önerileri nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 5'te belirtilmiştir.

Tablo 5

Öğretmenlerin Harflerin Öğretim Sırasına Yönelik Görüşleri

Harflerin öğretim sırası	f	%
Sorun yok	70	56,9
Sorun var (sert sessizler ilk gruplarda verilmeli)	53	43,1
Toplam	123	100,0

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin 70'i (%56,9) harflerin öğretim sırası ile ilgili önemli bir sorun olmadığı görüşündedirler. Öğretmenler, hem okuma hem de yazma öğretimi açısından bu sıralamanın doğru olduğunu belirtmişlerdir. Harf sıralamasının hem hece oluşturmaya ve hem de yazı kolaylığı açısından uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 53'ü (%43,1) sesli harflerin ilk üç grupta bitirilmesi gerektiğini söylemiştir. Bu öğretmenler, son gruplarda yer alan sert sessizlerin (*p. ç. h. f. ş*) harflerinin ilk gruplara öğretilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Hece, kelime, cümle ve metin oluşturma çalışmalarının verimli olabilmesi için bunların zorunlu olduğunu belirtmişlerdir.

İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İlk Grupta Hece, Kelime, Cümle Ve Metin Oluşturma Uygulamalarına Yönelik Görüş ve Önerileri

“İlköğretim sınıf öğretmenlerinin ilk grupta hece, kelime, cümle ve metin oluşturma uygulamalarına yönelik görüş ve önerileri nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerinin İlk Grupta Hece, Kelime, Cümle ve Metin Oluşturma Uygulamalarına Yer Verilmesine Yönelik Görüşleri

Yer verilmeli	f	%
Evet	90	73,2
Hayır	33	26,8
Toplam	123	100,0

Tablo 6'ya göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin 90'ı (%73,2) ilk grupta hece, kelime, cümle ve metin oluşturma uygulamalarına yer verilmesinin gerekliliğine vurgu yapmışlardır. Bu öğretmenler, Ses Temelli Cümle Yönteminin sistematığının bozulmaması ve her aşamanın aynı usüllerle işlenmesi gerektiğini ve bu durumun bir sorun olmadığını belirtmişlerdir. Geriye kalan 33'ü (% 26,8) ise birinci grupta hece, kelime, cümle ve metin oluşturma aşamasının ikinci gruptan itibaren başlamasının uygun olacağı görüşündedirler.

İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Açık Heceye Ulaşma Tekniği İle İlgili Görüş ve Önerileri

“İlköğretim sınıf öğretmenlerinin açık heceye ulaşma tekniği ile ilgili görüş ve önerileri nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 7'de belirtilmiştir.

Tablo 7

Öğretmenlerinin Açık Heceye Ulaşma Tekniğine Yönelik Görüşleri

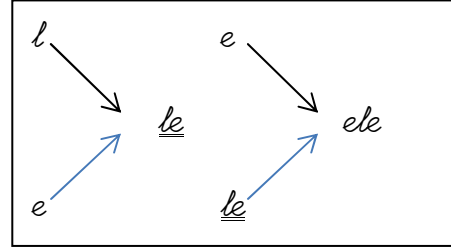
Açık heceye ulaşma tekniği ile ilgili sorun yaşamakta mısınız?	f	%
Evet	97	78,9
Hayır	26	21,1
Toplam	123	100,0

Tablo 7'ye göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin 26'sı (%21'1) Türkçe dersi (1-5. Sınıflar) Öğretim Programında önerilen açık heceye ulaşma tekniğinin uygun olduğunu belirtmiştir. Bu öğretmenler, ilköğretim birinci sınıfta öğrencilerin akıcı okuma ile ilgili sorunları olduğunu ancak uygun ve sürekli tekrarlarla bu sorunun çözüldüğü görüşündedirler.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 97'si (%78,9) programda önerilen açık heceye ulaşma tekniğinin yanlış olduğunu ve bu teknik yüzünden öğrencilerin akıcı okumaya geçemediğini vurgulamışlardır.

Acat ve Özsoy (2006), Tosunoğlu, Tosunoğlu ve Arslan (2008) ve Turan ve Akpınar (2008), yaptıkları araştırmalarda, Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilkokuma yazma eğitimi alan öğrencilerin okuma hızlarının oldukça yavaş olduğunu ve öğrencilerin akıcı okuyamadıklarını, heceleyerek okuduklarını belirtmişlerdir. Bu sonucun, yöntemin eksikliğinden veya öğretmenlerin bu yöntemle ilgili bilgi ve beceri düzeylerinin düşüklüğünden kaynaklanabileceği söylenebilir.

Programda önerilen açık heceye ulaşma tekniğinin yanlış olduğunu söyleyen öğretmenlerin ve bu tekniğin yerine kullandıkları teknik şu şekildedir:

Şekil 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çoğunluğunun Açık Heceye Ulaşmak İçin Kullandıkları Teknik

Sonuç ve Tartışmalar

Harflerin öğretim sırası ile ilgili bulgular dikkate alındığında, sırayla ilgili bir önemli bir sorun olmamasına rağmen, araştırmaya katılan öğretmenlerin son gruplarda yer alan *p. ç. h. f ve ç* harflerinin ilk gruplara kaydırılması yönündeki istekleri dikkate alınmalıdır. Hece üretmede verimliliği arttıran ve çıkarılması kolay olan bu seslerin, ilkokuma-yazma öğretiminin başlarında verilmesi, daha verimli ve üretken bir ilkokuma-yazma öğretimini beraberinde getirebilir.

Açık heceye ulaşma tekniği değişmelidir. Programın önerdiği teknik, akıcı okumanın öğrenilmesini zorlaştırmaktadır. Öğretmenlerin programın önerdiği tekniği kullanmadıkları açıkça ortadadır. Ancak uygulamada kullandıkları tekniğin de çok doğru olduğu söylenemez. Çünkü, ünsüz harflere ünlü harf ekleyerek açık heceye ulaşmak beraberinde heceyi yanlış okumayı da getirebilir. Örneğin, “*l+a...la*” şeklinde oluşan bir hece “*lea*” şeklinde okunabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, ilk gruptaki harflerin öğretimi sırasında hece, kelime, cümle ve metin oluşturma uygulamalarına yer verilmesi görüşündedirler. Ancak, ilk grupta cümle ve metin oluşturmamanın zor olduğu düşünüldüğünde, bu iki uygulamanın ikinci gruptan itibaren başlamasında da bir sakınca olmadığını söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, herhangi bir ilkokuma-yazma yönteminin tamamıyla doğru ve uygun olduğunu söylemek mümkün değildir. Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilgili uygulamada çok büyük sorunlar yaşanmamasına rağmen eksiklikler mevcuttur (Alver ve Durukan, 2008; Bay, 2010) Bunlar, Türkçe (1-5. Sınıflar) öğretim programında yapılacak küçük düzeltmelerle giderilebilecek eksikliklerdir. Ayrıca öğretmenler yöntemle ilgili yeterli ve gerekli bir eğitim alamamışlardır. Bu sebeplerle, öğretmenlerin bu yöntemle ilgili bilgi ve beceri düzeylerinin artırılmasına yönelik hizmet içi eğitim faaliyetleri ve yöntemin eksikliklerini giderici bilimsel çalışmalar artırılmalıdır.

Kaynakça

- Acat, M. B. ve Özsoy U. (2006). *Ses temelli cümle yöntemiyle ilkokuma-yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler*. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akyol, H. (2005). *İlkokuma-yazma programı ve öğretimi*. Eğitimde yeni yansımalar VII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Alver M. ve Durukan E. (2008). Ses Temelli Cümle Yönteminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, 1(5).
- Amudson S. J. (2001). *Prewriting and handwriting skills. Case-Smith J. Occupational Therapy for Children* (4th.Ed.). St. Louis, Missouri: Mosby.
- Bay, Y. (2010). Ses temelli cümle yöntemiyle ilkokuma-yazma öğretiminin değerlendirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (1), 164-181.
- Çelenk, S. (2007). *İlkokuma-yazma öğretimi*. Ankara: Maya Akademi Yayın Dağıtım.
- Demirel, M. (2006). *İlkokuma yazma öğretimindeki değişiklikler üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Dikmen, S. (1998). *İlkokuma yazma öğretmen rehberi*. Ankara: Öğretmen Kitapları Dizisi 1.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hamacheck, D. E. (1979). *Psychology in teaching, learning and growth*. Boston: Allyn and Bacon.
- Kavcar, C., Sever, S. ve Oğuzkan, F. (2004). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Ergin Yayınları.
- MEB. (2009). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Öz, F. (2001). *Uygulamalı ilkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Phelps J., Stempel L. ve Speck G. (1985). The children's handwriting scale: A new diagnostic Tool. *Journal of Educational Research*, 79 (1).
- Schneck, C. M. (1991). Comparison of pencil-grip patterns in first graders with good and poor writing skills. *The American Journal of Occupational Therapy*, 45 (8).
- Şenol, M. (1999). *Okuma yazma öğretiminin tasviri bibliyografyası* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Tosunoğlu, M., Tosunoğlu, N. ve Arslan, M. (2008). İlköğretim Türkçe dersi öğretim programına göre yapılan öğretimin ilkokuma yazma becerisi açısından değerlendirilmesi. *Ticaret ve Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 117-133.
- Tseng, M. H. & Cermak, S. A. (1993). The influence of ergonomic factors and perceptual motor abilities on handwriting performance. *The American Journal of Occupational Therapy*, 47(10).
- Turan, M. ve Akpınar, B. (2008). İlköğretim Türkçe Dersi ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle ve bitişik eğik yazı yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 121-1.
- <http://www.2020site.org/writing/penmanship.html>
Penmanship: A practical system (2011).